

**בש"פ 2368/14 - מדינת ישראל נגד זלמן שלמהニアמציך, מרדיי אייר
חסין, אופירニアמציך**

בבית המשפט העליון

בש"פ 2368/14

כבוד השופט צ' זילברטל

לפני:

מדינת ישראל

ה牒:

נ ג ד

1. זלמן שלמהニアמציך
2. מרדיי אייר חסין
3. אופירニアמציך

המשיבים:

בקשה להארכת מעצר ששית ושביעית לפי סעיף 62
לחוק סדר הדין הפלילי (סמכוות אכיפה – מעצרם),
התשנ"א-1996

ג' בניסן התשע"ד (3.4.2014)

תאריך הישיבה:

עו"ד יוסי קורצברג; עו"ד אלירם גלעם
עו"ד רצון דרחי'
עו"ד יורם שפטל
עו"ד תמייר סנס

בשם המ牒:

בשם המשיב 1:

בשם המשיב 2:

בשם המשיב 3:

החלטה

בקשה להארכת מעצרם של המשיבים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכוות אכיפה – מעצרם)

עמוד 1

התשנ"ו) - 1996 (להלן: חוק המעצרים) בתשעים ימים החל מיום 7.4.2014, או עד למתן פסק דין בתפ"ח 12-03-46038 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפי המוקדם. בעניינים של המשיבים 1-2 זו הבקשה השביעית להארכת מעצר, ובעניינו של המשיב 3 זו הבקשה הששית בעניין זה.

רקע והליכים קודמים

1. ביום 26.3.2012 הוגש נגד המשיבים ואדם נוסף (להלן: זרבי) כתב אישום המיחס להם עבירות של רצח, קשירת קשר לפשע והחזקת נשק. האישום הראשון מייחס למשיבים את רציחתו בירי של אבי דוד ז"ל (להלן: המנוח 1). האישום השני מייחס למשיב 1 את רציחתו בירי של יצחק גפן ז"ל (להלן: המנוח 2). עיקרי עובדות כתב האישום הובאו בהחלטות קודמות של בית משפט זה (ראו, למשל, בש"פ 5588/2012 מיום 24.9.2012).

2. עם הגשת כתב האישום הוגש בקשה למעצרם של המשיבים ושל זרבי עד תום ההליכים. בהחלטתו מיום 20.6.2012קבע בית משפט קמא (כב' השופט צ' קאפק) כי עלה בידי המבקרת לבסס תשתיית ראייתית לכואורית להוכחת המיחס למשיבים ולזרבי בכתב האישום. בית המשפט עמד על כך שתשתיית זו מורכבת בעיקר מראיות נסיבותיות הכוללות את נוכחותם, תנועותיהם והתנהגותם של המשיבים בזירות הרצח, כפי שאלה נצפו בנסיבות האבטחה וכן את נתוני התקשרות של טלפונים ניידים, שנטען כי נעשו בהם שימוש לצורך הקשר לרציחתו של המשיב 1. חיזוק לשתייה זו מצא בית המשפט בשתייקת המשיבים בחקירותיהם. בית משפט קמא קבע, כי בוחינת משקלן הכלול של כל הראיות הנסיבתיות מובילה למסקנה, כי אכן קמה תשתיית ראייתית לכואורית להוכחת המיחס למשיבים בכתב האישום, וכי בהתחשב בתשתייה זו, בעילת המעצר הסטטוטורית שקבעה במקורה דנא, בחשש מההתמחקות מהליכי משפט ובעברם הפלילי המכבד של המשיבים - יש לקבל את הבקשה ולהורות על מעצרם של המשיבים ושל זרבי עד לתום ההליכים נגדם.

3. עררים שהגישו המשיבים על ההחלטה לעצרם עד תום ההליכים נדחו בהחלטתו של בית משפט זה (בש"פ 12/5588 הנזכר, כב' השופט הנדל). בדונו בריאות לכואורה שהוצעו בכתב האישום ציין השופט הנדל, כי בגין לדעת בית משפט קמא, עמדו היא כי "התשתיית הנסיבתיות נגד השלושה טומנת בחובה מאפיינים גבוליים" אך לצד זאת קבע, כי בסופו של יומם "הראיות נופלות מצד המצביע על עמידת התביעה בנטול הנדרש בשלב זה". עוד ציין השופט הנדל, כי אף אם הראיות הלאוריות בעניינים של המשיבים אינן בעלות עצמה גבואה הרי "בחשבון הכלול" המסוכנות העולה ממעשי המשיבים, הנלמדת מן התכנון, התחכים והטעזה שנלו עבריות - גברת. נוכח האמור לא ראה השופט הנדל לדzon בהרחבנה בתשתיית הראייתית הלאורית שהוצגה בכתב האישום השני, אך ציין כי "נראה בשלב זה כי עצמת הראיות באישום השני נופלת במידה מה מעצתם הראיות של האישום הראשון". בגדירה של החלטה זו התקבל עררו של זרבי על ההחלטה לעצרם עד תום ההליכים.

יצוין, כי בעת שהוגשה הבקשה למעצרם של המשיבים עד לתום ההליכים המשיב 3 וכן זרבי ריצו עונשי מסר ולכן תקופת מעצרו של המשיב 3 לצורך תיק זה החלה להימנות רק מיום 20.6.2012.

4. משפטם של המשיבים לא הסתיים בתוך תקופה חודשים, הוגש לבית משפט זה מספר בקשות להערכת מערכם: הבקשה הראשונה להערכת מערכם של המשיבים התקבלה בהחלטתה של השופטת ברק ארץ (בש"פ 8911/12). בהחלטה צוין, כי אמנים ההליכים המקדמים בעניינים של המשיבים התארכו מעבר לרצוי, אך מאחר שלא ניתן לגילג זאת לפחותה של המבוקשת בלבד וכן המשוכנות החמורה הנשקפת מן המשיבים יש להיעתר לבקשתה. בהמשך הוארך מערכם של המשיבים בהחלטת כב' השופט רובינשטיין אף זאת לתקופה קצרה יותר מזו שבקשה המבוקשת (בש"פ 1779/13). השופט רובינשטיין ציין בהחלטתו, כי הוא אינו רואה מנוס מהערכת מערכם של המשיבים נוכח מסוכנותם, אך סבר כי יש להחיש את קצב הדיונים בתיק. מערכם של המשיבים הוארך פעמיים נוספת בהחלטת כב' השופט שוהם (בש"פ 3224/13). השופט שוהם נימק את החלטתו, בין היתר, בכך שמשפטם של המשיבים "נכנס לשלבו האחרון", כי בא כוח המבוקשת התחייב לפנות לבית משפט קמא בבקשתה לקבעת מועד דין נוספים, ככל שיידרשו, ובכך שהמסוכנות הנשקפת מן המשיבים עודנה שרירה וקיימת. בתום תקופת הארכה שנקבעה בהחלטת השופט שלהם, הוארך מערכם של המשיבים בהסתמת בא-כוחם (בש"פ 5344/13). בתום תקופת הארכה זו, הבקשתה פעם נוספת הארכת מערכם של המשיבים בתשעים ימים. בקשה זו התקבלה חלקלית בהחלטתה של השופטת ברק ארץ אשר הורתה על המשך מערכם של המשיבים בלבד (בש"פ 7296/13). בהחלטתה עמדה השופטת ברק ארץ על כך שקצב הדיונים בתיק העיקרי הוחש בעקבות העורוותיהם של השופטים רובינשטיין ושוהם בהחלטות קודמות ציינה, כי ההליך העיקרי מתנהל ב"עכימות גבואה". בהחלטתו מיום 2.2.2014 נutter השופט שוהם בבקשת המבוקשת להאריך את מערכם של המשיבים בתשעים ימים נוספים בקביעו, כי בהתאם להודעת עדכון שנמסרה לו באשר להתקדמות ההליך העיקרי, נראה כי "משפטם של המשיבים הגיע אל הישורת الأخيرة".

מהלך הדיונים בתיק העיקרי

5. כעולה מן הבקשה, בעת מתן ההחלטה בבקשת הקודמת להערכת מערכם של המשיבים (2.2.2014) כבר הסתימה שמיעת פרשת התביעה וכן נדחתה טענת "אין להшиб לאשמה" שהעלו המשיבים בסויומה. בשלב זה גם נשמעו עדויות המשיבים, עדותם של זרבי וכן עדותם של תשעה עדוי הגנה נוספים. לאחר מועד ההארכה הקודמת נשמעו שני עדוי הגנה נוספים, אשר עדויותיהם של שני עדוי הגנה אחרים לא נשמעו ביום 12.2.2014, כמתוכן, לאחר שהעדים לא התיצבו לדין. ביום 19.3.2014 נשמעו עדוי הגנה נוספים ובאי כוח המשיבים הודיעו, כי פרשת הגנה הסתיימה, למעט שמיעת עדותם של עד הגנה הנמצא ברומניה ואשר עדותם עתידה להישמע בדרך של היעודות חזותית. ישיבה שנקבעה ביום 31.3.2014 לצורך שמיעת עדוי הזמה שונתה לישיבת תזכורת בבקשת בא' כוח המשיבים, אשר מסרו כי נדרש להם זמן נוספת לבחינת עמדתם ביחס לחומרים הנוגעים לעדי הזמה. המבוקשת מצינית בבקשתה, כי כפי שנמסר לבית משפט זה בעבר, בית משפט קמא הורה, כי סיכון התביעה יוגש 45 ימים לאחר תום פרשת הגנה, וזאת אף אם במועד זה טרם נשמע עדותו של עד הגנה המצוי ברומניה.

הבקשה והדין בה

6. בבקשת נאמר, כי המשיבים המתוארים בכתב האישום מתאפיינים בתחכם ובתועזה ויש בהם למד על המסוכנות הנשקפת מן המשיבים, וכי ההחלטה באשר למסוכנותם מתחדדת לנוכח עולם הפלילי, שבגינו הם אף ריצו עונשי מאסר. המבוקשת מצינית גם, כי בחלק מתקופת מערכו בתיק הנוכחי המשיב 3 עוד ריצה עונש מאסר בין עירות

קודמות בהן הורשע, ולכן הפגיעה בחירותו פחותה. עוד Natürlich, כי קיימים חשש ממשי לשיבוש הליכי משפט מצדם של המשיבים וכן חשש שימלטו מן הדין נוכח העונש הכבד הצפוי להם אם יורשו וכך נוכח התחכם והתעוזה שהפגינו בעבר. באשר להתקדמות ההליך העיקרי Natürlich, כי משפטם של המשיבים נמצא בישורת האחרון: פרשות ההגנה והتابעה הסתיימו וכל שנותר הוא לשמעו את עדי ההזמה (כאשר דיון שנקבע לשמיית עדותם נדחה לבקשת באי כוח המשיבים) ואת עד ההגנה הנמצא ברומניה. המבקשת מזכירה גם כי בית משפט קמא הורה על הגשת סיכון התביעה 45 ימים לאחר סיום פרשת ההגנה, וזה הסתיימה כבר ביום 19.3.2014. עוד Natürlich, כי אמן בבקשת הקודמת להארכת מעצר הוערך, כי שמיית עדי ההגנה תסתיים במועד מוקדם יותר, אך בשל הנסיבות - אי התיאצבותם של עדי הגנה וקיימות מועדים קצרים לכל ישיבה - התארכה פרשת ההגנה מעבר לצפו.

7. בפתח הדיון שנערך בפניו עדין בא-כוח המבקשת, עוז'ד קורצברג, כי המועד לשמיית עדותם של עדי ההזמה ושל העד הנמצא ברומניה נקבעה ליום 8.5.2014 וכי סיכון התביעה יוגש עד ליום 10.5.2014, כך שההליך נמצא בעת בשלב שיש צפי ממשי לסיומו. עוז'ד קורצברג ציין גם, כי חלק מן העיקובים בשמיית המשפט נגרמו בשל בקשות דחיה של המשיבים או מאחר שעדי הגנה מסוימים לא התיאצבו במועדים שנקבעו לשמיית עדותם.

לטענת באי כוח המשיבים, בנסיבות המקירה דנא, אין מקום להיעתר לבקשתה. Natürlich, כי דבריו של השופט הנדל בבש"פ 5588/12, לפיהם לתשתית הראייתית בתיק מאפיינים גבוליים, בצירוף חלוף הזמן מאז מעצרם של המשיבים מティים את הCPF לעבר שחרורם או, למצער, לעבר בוחינת אפשרות לשחרורם להלופה. בהקשר זה טען בא-כוח המשיב 3, עוז'ד סנס, כי זרבי, שאף הוא נאשם בתיק זה, שוחרר לחלופת מעצר, והוא מתיאצב לדינום בעניינו בעלי שהתעוררנו בעיות מיוחדות. לטענת בא-כוח המשיב 2, עוז'ד שפטל, תקופת מעצרם של המשיבים עשויה להשתרע על-פני שלוש שנים ואין מקום להחזיק במעטך תקופה כה ארוכה ללא שנגובה אחוריותם הפלילית, באופן שאמ' יוזכו, כפי שהוא מעריך, יגרם להם נזק בלתי הפיך שלא ניתן לפצות עליהם. בא-כוח המשיב 1, עוז'ד דרחי, העריך אף הוא, כי עד שיוכרעו דיןם של המבקרים עשוי לחלווף עוד פרק זמן לא מבוטל. עוז'ד דרחי עמד על כך שכבר לא פעם נתען כי משפטם של המשיבים נמצא "בישורת האחרון" והנה המשפט עודנו נמדד.

דיון והכרעה

8. אקדמי ואומר, כי לאחר עיון בבקשתה ושמיית טענות הצדדים באתי לכל מסקנה, כי דין הבקשת התקבל. אכן במקירה דנא קיימים שיקולים לכך ולכאן, אך האיזון הכלול בין תקופת מעצרם הממושך של המשיבים ועוצמת הראיות לכואורה בעניינים לבין השלב בו נמצא ההליך, הצפי לסיומו ותוצאות הנש��ת מן המשיבים, מטה את הCPF לעבר קבלת הבקשתה.

כידוע, כאשר משפטו של הנאשם לא מסתois בחולוף תשעה חודשים מיום הגשת כתב האישום נגדו, הכלל הוא שish לשחררו, והארכת מעצרו של הנאשם היא בבחינת החיריג לכלל. בבואה להחלטת אם לנוהג על-פי החיריג לכלל על בית המשפט לשקל שני שיקולים מרכזיים: הראשון, קצב התנהלות ההליך בעניינו של הנאשם, אשר חירותו נשללת אף שטרם הוכחה אש灭תו, והצפי לסיומו של ההליך; השני, מסוכנותו של הנאשם וההכבדה האפשרית על המשך ניהול

ההילך במידה וישוחרר לחולופת מעצר (בש"פ 6214/12 מדינת ישראל נ' דרורי (23.8.2012)).

9. אכן, כפי שניתן ללמידה מהחלטות קודמות בעניינים של המשיבים, משפטם של המשיבים, בראשיתו, לא התנהל בקצב משבע רצון, ובית משפט זה העיר על כך בהחלטותיו בבקשתים קודמות להארכת מעצרם. נראה גם, כי מעת שניתנו החלטות אלה חל שניINI מסויים ומשפטם של המשיבים החל להתנהל בקצב הולם ואכן כיום אנו מצוים בשלב בו קיימים צפי ממשי לסיום ההליך: נקבעו מועדים לשמייעת עדותם של עדי ההזמה ולעדותם של עד ההגנה האחרון ולהגשת סיכומי התביעה. סבירני, כי גם אם בעבר הערכות לפניה המשפט נמצא בשלבי סיום נמצאו "אופטימיות" יותר על המידה, בענייננו ניתן לומר כי אכן יש צפי ממשי לסיום ההליך, ולנתנו זה חשיבות לצורך החלטה בבקשתה דנא. יש להציג, כי על אף האמור לעיל, קיימת אפשרות סבירה שההילך לא יסתתיים בתקופת המעצר הנוכחית ותידרש הארכה נוספת, גם אם לתקופה קצרה יותר מ-90 ימים, אך נראה כי בידי הצדדים ובית המשפט להביא לכך שמעבר לכך לא ידרשו הארכות נוספות. כך ניתן להකפיד על כך שהישיבה שנקבעה ליום 8.5.2014 תמשך ככל שיידרש כדי שניתן יהיה להשלים במלילה את שמייעת עדותם של עד ההגנה הנמצא ברומניה וכן את שמייעת עדי ההזמה, וכן ניתן להורות כי סיכומי הצדדים, או חלקם שלהם, ישמעו בעל-פה, דבר שיש בו כדי ליעיל, לkür מועדים ואף לסייע בגיבוש הכרעת הדין (ראו בעין זה את הוראת נהיל נשיא בית המשפט העליון 13-2 שמיעה רצופה של תיקים פליליים, אשר נכנסה לתוקפה ביום 1.1.2014).

באשר לשיקול השני שנזכר לעיל ואשר עניינו, בין היתר, מסוכנותו של הנאשם נראה שאין צורך להוסיף על הדברים שנאמרו בהחלטות קודמות בעניינים של המשיבים: מיויחסת להם עבירה חמורה ביותר הטומנת בחובה מסוכנות רבה, ושבוצעה תוך הפגנת תחכם ותועזה. ואם לא די בכך, ההערכה באשר למסוכנותם של המשיבים מתחדשת לנוכח עברים הפלילי.

10. כאמור, המבקרים טוענים כי בעניינים יש להביא בחשבון כי ברקע מעצרם הממושך עד מועד עונדת קביעתו של השופט הנדל בבש"פ 5588/12 הנזכר, לפיה התשתיית הראייתית בעניינים היא בעלי מאפיינים גבוליים. אכן, בית משפט זה קבע בעבר כי מתקיים זיקה בין עצמת הראיות לבין האפשרות לשחרור לחולופת מעצר - "שחרור לחולופת מעצר וטיב החולופה נגזרים לעיתים מעוצמת הראיות" (בש"פ 5564/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (8.8.2011)). בענייננו, לצד קביעתו של בית משפט זה באשר ל"גבויות" התשתיית הראייתית בעניינים של המשיבים, ניצבת גם העובדה שהמשיבים נתונים במעצר כבר תקופה ממושכת, וכן קשה להסכים עם מצב בו אדם עצור זמן ממושך, בלי שдинו הוכרע וכאשר עודנו קיימים סיכוי שבסופו של יום יוחלט על זיכוי. עם זאת, שיקולים אלה אינם משקפים את התמונה המלאה, שכן לצדם יש לבחון האם עילית מעצרם של המשיבים היא עצמתית באופן שחרורם עולה כדי נטילת סיכון בלתי סביר, שכן אז "לא יהא מנوس מעצרו של הנאשם" (שם). סבירני, כי זה מצב הדברים בענייננו, שבגדירו אל מול מעצרם הממושך של המשיבים ועצמת הראיות "הגבויות" עילת מעצר ממשמעותית ומסוכנות שלא ניתן להקל בה ראש. ויזdegש, בענייננו אין מדובר במצב בו לא נמצא תשתית ראייתית לכואורית להוכחת המiosoות למשיבים בכתב האישום, אלא נקבע שלתשתיית זו מאפיינים גבוליים. בסיסות אלה, ובפרט כאשר קיימים צפי ריאלי לסיום ההליך, סבירני כי יש לקבל את הבקשה ולהאריך את מעצרם של המשיבים.

נוכח האמור, מוארך בזה מעצרם של המשיבים בתשעים ימים החל מיום 7.4.2014, או עד למתן פסק דין

בתפ"ח 12-38-46038 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפי המוקדם.

ניתנה היום, ו' בניסן התשע"ד (6.4.2014).

שפט
